Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
УНСоюз (201) 451-2200

РІК XC. Ч. 101. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 1-го ЧЕРВНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JUNE 1, 1983 No. 101. VOL. XC.

Зложили пожертву Комітетові

Ню Йорк, Н.Й. (В.І.). — В 1955 році, по смерті св.п. Президента УНР Степана Витвицького, зформувався комітет, який зайнявся збіркою фондів на побудову пам'ятника на його могилі. Збірка ця пройшла успішно і в недовгому часі поставлено на могилі нагробник за проєктом мистця Михайла Черешньовського. Після того у фонді побудови нагробника залишилась ще невелика сума, яку рішено передати Крайовому Громадському Комітетові для вшанування пам'яті жертв голоду в Україні.

В суботу, 7-го травня ц.р., представники побудови нагробника, Павло Дорожинський та Ігор Витвицький, відвідали Блаженнішого Митрополита Мстислава та передали н а його руки з вищезгаданого фонду чек на 2,000 дол. на кошти, пов'язані з відзначенням 50-их роковин голоду в Україні.

Влаштували демонстрацію у Вашінґтоні

Вашінґтон.—Тут відбулася в суботу, 21-го травня ц.р. демонстрація українців ініційована Українським Конгресовим Комітетом Америки для вшанування жертв Великого голоду в Україні. На неї прихали демонстранти у дев'ятьох автобусах з Ню Йорку, Філядельфії і Балтимору, а до них долучились ще й місцеві українці, які зібралися біля пам'ятника Тараса Шевченка, а відтак перейшли з відповідними транспарантами під совєтську амбасаду. При цій нагоді арештовано чотирьох українців, які старалися враз з іншими прорватися через барикади, які поліція розставила біля 500 футів від будівлі.

В часі зібрання біля пам'ятника Тараса Шевченка промовили члени Палати Репрезентантів Леррі МекДональд і Вілліям Деннемаєр. Учасники демонстрації роздавали інформативні летючки про Великий голод, а вістки про демонстрацію були подані у двох щоденниках „Вашінґтон Пост" і „Вашінґтон Таймс", як також на місцевих телевізійних станціях.

Обидва американські щоденники подали інформації про причину демонстрації та ролю совєтського режиму у виморенні голодом семи мільйонів українців у 1932-33 роках. Вони оцінили скількість учасників демонстрації на „кілька соток".

ФІЛЬМ У БРИДЖПОРТІ

Бриджпорт, Конн.—В неділю, 5-го червня ц.р., о год. 6-ій вечора тут в залі української католицької церкви при 1457 Нобл авеню, відбудеться висвітлення одногодинного документального фільму „За стерном долі". Фільм про українських піонерів в Америці був виготовлений фільмовим продюсером Славком Новицьким на замовлення Українського Народного Союзу. Вступ за добровільними датками.

Р. Конотопський переобраний головою Окружного Комітету УНС в Баффало

Баффало, Н.Й.—Представники Відділів УНСоюзу Округи Баффало, зібрані тут на Річних загальних зборах Окружного Комітету в неділю, 24-го квітня ц.р., переобрали одноголосно головою Окружної Управи дотеперішнього голову Романа Конотопського. Разом з ним до Окружної Управи були обрані: Василь Шарван—перший заступник голови, інж. Роман Свистун—другий заступник голови, мгр Осип Гаврилюк—секретар, Марія Гаравус—касир, та Марія Гнатик, Дмитро Мацьків і Дмитро Ганущак—члени Контрольної комісії.

Роман Конотопський

Збори відкрив і ними проводив, як обраний предсідник, Р. Конотопський, а секретарював мгр О. Гаврилюк. Голова Округи і предсідник зборів запросив до Почесної Президії головного секретаря УНСоюзу Володимира Сохана і старшого обласного організатора Василя Оріховського. Вслід за цим він попросив одноминутною мовчанкою вшанувати померлих членів Округи. Секретар попередніх річних зборів мгр О. Гаврилюк відчитав протокол цих зборів і його прийнято одноголосно.

Звітування членів Управи започаткував голова Р. Конотопський. Він зреферував здобутки нових членів по одиноких відділів Округи та подякував всім організаторам за успішне закінчення звітового року, в якому Округа виконала на 132 відсотки назначену квоту нових членів. Найкращим в цій членській кампанії були Відділ 360-ий (секретар мгр О.Гаврилюк) із 43 членами, Відділ 127-ий (секретар М. Гаравус) із 16 членами та Відділ 40-ий (секретар інж. Р.Свистун) із 6 членами. По одному членові придбали Відділи 149, 299 та 304.

Голова подякував всім членам Управи за співпрацю і та підкреслив, що всі вони і секретарі відділів вели спільну пропаганду УНСоюзу і зуміли, не зважаючи на погану економічну ситуацію, здобути вимкове гарні успіхи у Баффало, яке нараховує тільки 4,000 українців.

Він підкреслив теж гарну співпрацю Управи з централею УНСоюзу. Вкінці свого звіту Р.Конотопський розказав про поважблену організаційну і громадську працю 40-го Відділу в Ірі, Па., завдяки тісній співпраці секретаря цього Відділу інж. Р. Свистуна з місцевим Відділом Союзу Українок Америки.

Заступник голови В.Шар-

(Закінчення на стор. 4)

БАНКЕТ І БАЛЬ „РІДНОЇ ШКОЛИ"

Філядельфія, Па.—Бенкет і баль випускників 12-ої кляси „Рідної Школи" відбудеться тут заходами Батьківського матурального комітету і управи „Рідної Школи" в суботу, 11-го червня ц.р., о год. 5-ій по полудні у балевій залі ЛяСаль коледжу при 20-ій вулиці та Олні авеню. В Програмі: привітання випускників, роздача свідоцтв зрілости і нагород та баль від год. 9-ої до 1:45 ранку. До танців гратиме оркестра „Червона Калина" з Ню Йорку. Квитки вступу і місця при столиках можна замовляти до 4-го червня в інж. І. Пака. Телефоном (215) 379-4275 між 6-ою і 9-ою годиною вечора.

Ціни квитків: на бенкет і баль 25 долярів для дорослих, 16 долярів для молоді; тільки на баль—10 дол. для дорослих і 5 дол. для молоді.

В Канаді помер д-р К.Г.Андрусишин

Вінніпеґ, Канада. — У п'ятницю, 13-го травня 1983 року, тут помер на 76-му році життя бл. п. Константин Г.Андрусишин, колишній голова департаменту славістичних студій в Саскачеванському університеті, автор багатьох праць, журналіст, перекладач, науковець, політичний і громадський діяч.

Д-р К. Андрусишин народився 19-го липня 1907 року у Вінніпеґу. Студіював англійську, французьку, еспанську мови і літератури на Манітобському університеті. Університетську освіту закінчив в 1929, а 1930 року отримав ступень маґістра на цьому ж університеті. Потім продовжував студії на Сорбонському університеті в Парижі, а повернувшись до Канади, отримав ступень доктора філософії на Торонтонському університеті, написавши працю про вплив романських мов на культуру багатьох народів світу.

Між 1940 і 1944 роками жив у Вінніпеґу і редагував україномовний часопис „Канадійський Фармер". Отримавши стипендію Рокефеллера, д-р К.Андрусишин продовжував студії і досліди на славістичному відділі Гарвардського університету, а в 1945 році, повернувшись до Саскатуну, був наименований на керівника департаменту славістики в Саскачеванському університеті, працюючи рівночасно над українізованими предметами, а зокрема над українсько-англійським словником.

Він був відомий, як перекладач прози і, співпрацюючи тісно з проф. Ватсоном Кіркконнеллом, вони переклали багато творів Т.Шевченка і вибрані твори 102 українських поетів. Покійний працював також над українським перекладом Нового Завіту, прозою Василя Стефаника та багатьма іншими творами. За свою наукову працю д-р К.Андрусишин отримав багато відзначень і грамот признання, між ними Шевченківську нагороду.

В жалобі залишилися: дружина Анна, сестра Ольга Дутка, два брати і дальша родина та велика українська громада.

Очолює відділ оголошень у великій фірмі

Рочестер, Н. Й. — Фірма оголошень Гачінс-Янг і Рубікон тут подала до відома у місцевій пресі, що підвищи на Василя Мандзія на ступінь директора відділу виконання всіх своїх оголошень.

Фірма Гачінс-Янг і Рубікон є відділом ньюйоркської фірми оголошень Янг і Рубікам, яка є найбільшою фірмою оголошень у Америці, а другою в цілому світі.

Василь Мандзій почав працювати у Гачінс у 1969 році у мистецькому відділі. В. Мандзій закінчив Рочестерський технічний інститут у 1961 році, діставши диплом бакалявра із знання друкарської технології.

Родина Мандзіїв є членами Пласту, сам В. Мандзій належить до сеніорського куреня „Чота Крилатих".

Василь Мандзій

Появилося друге видання книжки Д. Чуба

Мельбурн, Австралія.— Тут цього року, з Видавництва „Ластівка" вийшла другим виданням 130-сторінкова книжка спогадів письменника Дмитра Чуба п. з. „В лісі під Вязьмою". Обкладинку до цієї книжки виконала мисткиня Люба Кириленко, а виготовленням світлин займався І.Святківський. Перше видання надруковано в 1958 році („Дніпрова хвиля", Мюнхен).

Змістом спогадів Д. Чуба, що були відзначені на літературному конкурсі Союзу Українських Організацій Канади, є події, що відбувалися в 1941 році під час Другої світової війни, коли проходила боротьба поміж німецькими та совєтськими військами в Україні. Автор, колишній учасник цих боїв, описує як це він спочатку примушений був боротися у рядах Червоної армії, звідтіля попав до німецького полону, а відтак пощастило йому повернутись до його рідні в Харків. В книжці цій автор знайомить читача із настроями вояцьких мас, їхніми переживаннями й причинами німецької кінцевої поразки.

Крім цього видання за Д. Чубом ще такі книжки: „Шевченко в житті", „Це трапилось в Австралії", „На гадючому острові", „Вовчена" (випродано), „Живий Шевченко", „Український правописний словник", „Стежками пригод", збірка оповідань „Елементи теорії літератури і стилістики", „З новогвінейських вражень, „So this is Australia", „New Guinea—Impression", „Люди великого серця", статті, розвідки, спогади, „У дзеркалі життя й літератури", статті, розвідки, спогади, „Як Москва русифікує Україну".

Готуються до друку „Збірник спогадів", „До розуму й серця", розваги, дотепи, анекдоти, How Moscow Russifies Ukraine".

Книжку можна набути, написавши на адресу: В-во „Lastivka", 36 Percy Street, Newport, Victoria 3015, Australia.

ДОПОВІДЬ Д-РА М. ПРОКОПА В ІРВІНҐТОНІ

Ірвінґтон, Н.Дж. — Заходами Товариства Українських Інженерів Америки, Відділ у Ню Джерзі, тут у п'ятницю, 3-го червня ц.р., о год. 6:30 вечора, в Українському Народному Домі, при 140 Проспект авеню, виступить з доповіддю д-р Мирослав Прокоп. Він говоритиме на тему: „Нові елементи в політиці Москви і Україна". Після доповіді — запити і відповіді.

ПАПА ПРИЙНЯВ БОЛГАРІВ НА АВДІЄНЦІЇ

Рим, Італія. — Ватикан повідомив у четвер, 26-го травня, що Папа Іван Павло ІІ прийняв болгарську урядову делеґацію, яку очолював заступник міністра закордонних справ Любен Гоцев. Речник болгарського посольства в Римі Василь Дімітров назвав 50-хвилинну приватну розмову з Папою „щирою і відкритою".

Ватикан обмежився у своєму повідомленні лише до ствердження факту, що зустріч відбулася. На цій зустрічі не було жадних ватиканських спеціялістів в питаннях комунізму.

Відвідини викликали живе і велике зацікавлення серед дипломатів, акредитованих при Ватикані, з огляду на широко відоме підозріння, що болгарська таємна поліція найняла турка Мегмета Алі Аджу, щоб він убив Папу два роки тому. В результаті свідчень засудженого на довічне ув'язнення Аджі за спробу вбити Папу і важке поранення, представник болгарської летунської лінії Серґей Антонов був арештований в листопаді минулого року і перебуває дотепер під слідством італійських судових органів.

Приватну 50-хвилинну розмову з високими офіційними представниками країни, з якою Ватикан не має дипломатичних відносин, вважають як жест незвичайної ввічливости.

Офіційною причиною відвідин болгарів в Італії було святкування ювілею Кирила і Методія, двох місіонерів IX століття. Але дипломати сумніваються, чи посланництво високої делеґації представників міністерства закордонних справ було викликане тільки ювілейними справами і не мало інших цілей. В дійсності голова делеґації Л. Гоцев, виступаючи в посольстві перед запрошеними гостями, використав нагоду, щоб закликати до повернення до нормальних відносин з Італією.

Від часу арешту Антонова зв'язки між Болгарією і Італією сильно погіршилися. Торгівля зменшилася до мінімуму, а обидва посли були відкликані для консультації на невизначений термін.

Побоюються зудару військ Сирії і Ізраїля

Джабаль ель Баяда, Ливан. — З Ливану повідомляють, що ізраїльська і сирійська армії, які стоять напроти себе в гірських ущелинах і долинах східного Ливану, окопуються і укріпляють свої позиції та будують під'їздні шляхи. Не видно жадних познак, що котрась із сторін має намір покинути цю країну. Навпаки, вони приготовляються до гіршого, вважаючи, що після дипломатичних напружень бої розгоряться знову.

Як відомо, минулого тижня сирійці обстріляли ракетами ізраїльський гелікоптер і розвідувальний літак, чим викликали попередження Ізраїля про порушення умови про припинення вогню.

Одначе, на всьому фронті панує дивна тишина, і кожна з обох армій старається покищо не порушити цієї тишини. У деяких місцях війська розташовані так близько, що вояки можуть перекликатися і помахувати руками один одному, що вони часто і роблять. Вояки особисто не є вороже наставлені проти себе. Кожна із сторін може докладно бачити, що робить друга сторона, бачити, як будуються укріплення, як підвозяться боєприпаси та інші матеріяли. Вояки обох сторін поводяться вільно, ходять без шоломів і часто без верхнього одягу, що говорить про відпруження і спокій. Особливо сирійці хочуть показати, що вони не є вороже наставлені, їх вояки вільно ходять без зброї.

Згідно з ізраїльсько-ливанською угодою про безпеку, яка була підписана 17-го травня, Ізраїль погодився вивести свої війська з Ливану лише тоді, як Сирія і Палестинська Визвольна Організація також заберуть свої війська з цієї країни. Міністер оборони Ізраїля Моше Аренс вважає, що тепер Сирія має в Ливані приблизно 50,000 війська, 1,200 танків і від 500 до 600 одиниць артилерії різних типів і калібрів.

Кількість війська ПВО сам Ясір Арафат подав 12,000.

Ізраїльці не подали кількості своїх сил, але з Вашінґтону та інших джерел повідомляють, що ізраїльського війська тепер в Ливані перебуває від 15,000 до 30,000.

У світі

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ ЄГИПТУ повідомило в четвер, 26-го травня, що кількість жертв пожежі на річковому пароплаві на озері Насер на південь від Асванської греблі виносить щонайменше 194 особи, а надії на спасення 108 осіб пропавших безвісти дуже малі. Пароплав, на якому було 627 осіб пасажирів, переважно жінок і дітей з Судану, і єгипетські залоги загорівся і потонув у середу, 25-го травня. Причиною нещастя був вибух газових баньок у машиновому відділі пароплава. Згадане міністерство заявило, що 325 осіб були врятовані.

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ Австралії Вілліям Гейдн повідомив у парляменті в Канберрі в четвер, 26-го травня, що Франція провела новий 70-меґатонний ядерний вибух на атолі Муруроа. Міністер передав гострий протест французькому повіреному у справах Евре Ляду, який обіцяв передати ноту французькому урядові.

ОСТАННІ ВІСТІ ЗІ СТОЛИЦІ ЯПОНІЇ Токіо говорять, що на найбільшому японському острові Гоншу в північній його частині стався в четвер, 26-го травня, сильний землетрус. Епіцентр землетрусу був у Японському морі, а хвиля, яка повстала в наслідок землетрусу вдарила вздовж західнього побережжя Японії, завдавши великої матеріяльної шкоди і забравши багато людських жертв. Відомо, що щонайменше 32 особи загинули, а інших 69 пропали безвісти. На півострові Ога на березі моря купалася група дітей, коли раптово сильна хвиля захопила їх, і з 45 дітей понад 10 забрала в море.

ЗАХІДНІ ДИПЛОМАТИ, які їхали транссибірською залізницею через Монголію до Китаю, повідомили що Монголія вигнала тисячі китайців зі своєї країни. В Улан Баторі, столиці Монголії, понад 100 китайців сіли в поїзд і розповіли про свою трагедію. Спочатку монгольські власті сказали китайцям переселитися в пустелю Гобі. Після відмови їх виселили з Монголії зовсім. Приблизно 8,000 китайців повинні покинути Монголію до серпня цього року, але китайці, які натуралізувалися і стали монголами, зможуть залишитися. Дипломати висловили здивування з огляду на такий крок Монголії, бо останім часом завважувалося деяке покращання у відносинах між Москвою і Пекіном, а Монголія, сателіт Москви, не могла б зробити нічого подібного без згоди Кремля.

СОВЄТСЬКІ ДЖЕРЕЛА ПОВІДОМИЛИ в четвер, 26-го травня, що диктор московського радіо 25-літній Владімір Данчев, який двічі на протязі шістьох днів у передачі англійською мовою заявив, що совєтські війська в Афганістані є окупантами, був звільнений з праці, а його справа розслідується. Ці ж самі джерела також сказали, що Данчев був проти совєтського вмішування в афганські справи і надіявся своїми діями збільшити тиск і вимогу вивести совєтські війська з Афганістану.

ПРОВІДНИКИ СІМОХ КРАЇН ЗАКІНЧИЛИ КОНФЕРЕНЦІЮ

Вілліямсбурґ, Вірджінія. — Керівники найбільших промисловорозвинутих демократичних країн, закінчуючи свою триденну конференцію на найвищому рівні, з надією заявили в понеділок, 30-го травня, що „ми тепер ясно бачимо познаки оздоровлення". Але вони одночасно заявили, що необхідні дальші зусилля, щоб зменшити перешкоди в торгівлі та знизити інфляцію, відсоткові тарифи і дефіцити бюджетів.

Лідери цих сімох країн внесли мало специфічних пропозицій, як здійснити ці пляни. Замість того вони загально закликали до більшої „єдности" економічної політики і до частіших консультацій у справах валютної виміни, яка має неґативний вплив на економіку европейських країн.

У знак визначної перемоги Франції, лідери вперше підтримали можливість скликання „у відповідний час" міжнародної конференції, для проведення реформи валютної системи. А в іншому прихильному до Франції та інших европейських країн жесті лідери також закликали зменшити дефіцити бюджетів, які вважають причиною інфляції. Але в подібному прихильному до ЗСА жесті, дефіцит бюджету яких критикували на протязі всієї конференції, сім лідерів заявили, що вони признають, що треба зробити це „обмеження рос ту видатків".

Вілліямсбурґська декларація економічного оздоровлення, а також додаток до неї, послужили таким чином узгодженням різниць і дали ключ до підтримки різних її учасників після трьох днів часом гарячих спорів у економічних і політичних питаннях.

З трибуни спортової залі, яка служила пресцентром, президент Роналд Реґен прочитав кінцеву заяву, яка кінчалася словами: „Ми підкреслили нашу рішучість діяти спільно в полагодженні постійних проблем так, щоб добитися міцного і тривалого оздоровлення, забезпечуючи нові місця праці, краще життя для народів наших країн і цілого світу".

Потім Президент додав від себе: „Наша зустріч показала довір'я, оптимізм і певність: довір'я, що оздоровлення почалося, оптимізм, що воно буде тривалим, і певність, що наша економічна політика і наші союзи безпеки будуть зміцнюватися в майбутньому."

В Америці

СЕНАТОР РОБЕРТ ПЕКВУД, республіканець з Ореґону, заявив, що він незадовго внесе в Сенаті законопроєкт, який обмежуватиме систематичні і неспівмірні до витрат підвишки телефонічних компаній, які дуже обтяжують власників телефонів і численні підприємства. Дійде до того, —заявив сен. Р. Пеквуд кореспондентам,—що середня і бідніша верства населення в ЗСА відмовлятиметься від телефонних апаратів з огляду на підвишки.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН ЗАЯВИВ, що підступне вбивство марксистами в Ель Сальвадорі старшини Альберта Шофенберґера є брутальним актом терористів, але їхня терористична кампанія проти З'єднаних Стейтів Америки в Центральній Америці не відстрашить Америки від запляннованої тактики поборювання в цій частині світу комуністичних впливів. ЗСА і далі допомагатимуть леґально обраному урядові в його боротьбі проти марксистських партизанів, піддержуваних Кубою і Совєтським Союзом. Речники Білого Дому і Пентаґону, Леррі Спікс і Генрі Катто, заявили, що такі терористичні акти не допоможуть противникам уряду в Ель Сальвадорі, а радше навпаки дуже їм пошкодять, бо публічна опінія в ЗСА й інших країнах світу обернеться проти них.

БОРОТЬБА ПРОТИ АЛЬКОГОЛІЗМУ поширилася на водіїв автомобілів в багатьох стейтах і містах ЗСА. Також посадник Ню Йорку Едвард Кач наказав поліції встановити так звані контрольні пункти в багатьох частинах міста і негайно перевіряти водіїв при допомозі спеціяльної апаратури, яка зміспя виказує чи водій вживав алькоголь або наркотики. Кампанія поборювання підпитих водіїв розпочалася в п'ятницю минулого тижня, 27-го травня і триватиме весь час аж до відкликання. „Ми вважаємо осіб, які під впливом алькоголю чи наркотиків спричиняють автомобільні випадки, ворогами мешканців нашого міста і тому робитимемо все, що від нас залежить, щоб усунути їх зі шляхів", — заявив Е.Кач кореспондентам.

АМЕРИКАНСЬКІ ВЧЕНІ з Лоренс Лівермор лябораторії у Каліфорнії успішно завершили працю над спеціяльною електронічною гарматкою, яка здібна при допомозі лазерних лучів зістрілити кожний об'єкт, включно з міжконтинентальною нуклеарною ракетою, яка наближається до території ЗСА. Дослідники працюючи в узгідненні з Адміністрацією президента Роналда Реґена і Пентаґоном, видали на цей проєкт 55 мільйонів долярів і збудували гарматку подібну до тієї, що її голливудські продюсери вживали у випродукуваних фільмі „Бак Раджерс". Гарматка не більша величиною від звичайної гарматки на військових кораблях, але є легша вагою і її можна примістити деінебудь — на кораблі, підводному човні, на березі моря, а навіть на літаку, бо вона навіть своїм виглядом подібна до труб з яких виcтрілюють протилетунські ракети. Дослідники кажуть, що пропозиція Р.Реґена про так звану міжпланетну війну (стар-вор) цілком не є фантазією, як твердили деякі політики і журналісти, а реальною можливістю.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН у листі до президента Крайової виховної асоціяції (НЕА) Вілларда МекҐваєра, критикував Асоціяцію за те, що вона занедбала процес виховання нових учителів і низькими платнями знеохочувала їх до дальших студій, або взагалі занехання своїх професій. Вчителі не отримували належних їм платень і це відбилося некорисно на загальному стані науки у школах і вихованні, — заявив Президент. НЕА, яка підтримувала у виборах Джіммі Картера на президента ЗСА, зударилась недавно з Р. Реґеном за підвишку платень для учителів. Уряд вважає однак цю справу неполагодженою і відповідні чинники допильновуватимуть цієї справи в майбутньому, щоб також цим причинитись до підвищення рівня науки в американських школах.

НА БАЖАННЯ БІЛОГО ДОМУ сенатор Оррін Геч, республіканець з Юта, покищо відклав на пізніше свій законопроєкт про привернення добровільної молитви в публічних школах, бо речники Адміністрації вважали, що тепер вони можуть стрінутись з опозицією до цієї справи в Палаті Репрезентантів і Сенаті. Політичні спостерігачі однак думають, що відкладення цього законопроєкту є тісно пов'язане з недалекими вже президентськими виборами. Сен. О. Геч заперечив таку думку, кажучи, що він відклав законопроєкт тільки на дуже короткий час і що президент Р.Реґен особисто та його кабінет всеціло підтримують його, як дійде до дебат в Конґресі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

„Покаяння" о. Василя Романюка

Совєтська преса принесла вістку, що о. Василь Романюк „покаявся". Це слово треба взяти в знаки наведення, бо все те, що появляється в совєтській пресі може бути або повною фальшивкою, або провокаційною брехнею, або вихопленням самого факту з-посеред засекречених і промовчаних обставин. У „Свободі" ч. 96 з 24-го травня ц. р. передруковано з „Вістей з України" „Заяву о. Романюка", але хто у світі може знати, хто ту „Заяву" написав чи в'язненому Романюкові продиктував?! Хто може знати, в якому фізичному й умовому стані знаходився о. Василь Романюк, коли підписував ту „Заяву"?!

Пригадуємо, що коли „покаявся" Іван Дзюба, автор славетного твору „Інтернаціоналізм чи русифікація", то дехто з колишніх політичних в'язнів, членів правозахисного руху, обурився й різко та гостро таврував Дзюбу за брак характеру і зраду батьківщини. Але зараз же інші перестерігали, щоби не квапитися з такими осудами, бо не відомо, серед яких обставин сталося те „покаяння. Мабуть, така пересторога правильна. Адже відомо, що в „психушках" роблять над політичними в'язнями експерименти, як над досвідчальними кріликами. Відомо, що в совєтських ґулаґах, таборах примусової праці, ставляться до людини гірше, як до звіра. Відомо, що політичних в'язнів шантажують долею їхніх родин, їхніх дружин і дітей, відомо, що в диявольській системі совєтського судочинства вживається усіх найбільш рафінованих способів для зламання людини — фізично і морально. Тому треба бути обережним у тавруванні тамошніх політв'язнів, які заломлюються. Не штука бути революціонером на дзиґлику в американській барі чи паризькому „бістро" за склянкою пива, але штука бути справжнім героєм чи геройкою в обставинах, які вимагають дійсного геройства. А понад 40-мільйоновий нарід не може складатися із самих тільки героїв. Покійний Микола Шлемкевич правильно твердив, що стрижнем народу не є одиничні герої, тільки верства пересічних, порядних, совісних і солідних чоловіків і жінок, верства чесної пересічности.

У „Віснику репресій в Україні", випуск 3 за 1981 рік, що його видає Закордонне Представництво Української Гельсінкської Групи та редаґує Надія Світлична, знаходимо на сторінці 27 таку інформацію: „Романюк Василь Омелянович. Нар. 9 грудня 1925 р. в місті Чернівці. Православний священик, у засланні працює кочегарем. Арештований у березні 1972, за статтею карного кодексу 62 ч. 2 КК УРСР — за підпис під протестом проти засуду В. Мороза. Суд: у липні 1972 в Івано-Франківську, вирок — 7 років в'язниці плюс три роки заслання. Адреса — Мордовія... Звільнення 1982". Далі подано низку його хворіб, ім'я його дружини Марії Марківни і 24-річного сина Тараса, та теперішню адресу у Косові. Надія Світлична, яка з подивугідною пильністю і докладністю реєструє також кожний голос про правозахисний рух в Україні, який появився в українській і неукраїнській пресі, покликається теж на „Свободу" з 6-го березня 1981 року де була вістка: „Появився новий збірник українського самвидаву", а там була й стаття Василя Романюка. У „Віснику репресій в Україні" є теж згадки про вірші о. Василя Романюка, що появилися у деяких українських часописах у вільному світі та про англомовне видання Ореста Дейчаківського „Тріюмф віри".

Очевидно, кожна подібна вістка про „покаяння" якогось українського патріота, протирежимного активіста, — прикра. Ми хотіли б бачити сильні, незламні характери. Але кожна така вістка прикра й тому, що вона пригадує жалюгідну, страхітливу дійсність, у якій перебуває Україна і всі її діти на рідній землі. Трудно виправдувати людину, яка заламується у невідомих нам обставинах, але й трудно таврувати її, коли знаємо умовини, в яких опинився український нарід. У тому „Покаянні" сказано: „Як священик буду працювати для справи миру і добра нашого народу". Коли б ту „покаянну" заяву писав дійсно о. Василь Романюк добровільно і без диктату, то він, як священик, напевно написав би, що в першу чергу буде працювати „для Церкви". Як священик може забути, що він слуга Божий і що його найперше діло — дбати про паству в його Церкві?! Якщо о. Василь Романюк тепер на волі і живе зі своєю ріднею у Косові на галицькому Підгір'ї — то хай Господь судить, чи дійсно він „покаявся", і чи зробив правильно. Не ми можему бути суддями жертв репресій в Україні і не нам вглядати в душі тамошніх наших земляків.

Т. О

МОСКВА „ЗАОХОЧУЄ" ТУРКЕСТАНЦІВ ЗАСЕЛЮВАТИ ДАЛЕКИЙ СХІД

Недавно відомий кореспондент „Ню Йорк Таймсу" Теодор Шабад помістив цікаву статтю про пляни Москви про „добровільне" переселення туркестанців з Центральної Азії на Далекий Схід. Є це мабуть нова фаза „національної політики" Москви, ціллю якої „розріджувати" неросійські країни і тим способом допомогти в русифікації неросійських країн.

Територія, на яку російські комуністичні вожді „заохочують" туркестанців „добровільно" переселюватися — це т. зв. „Єврейська Автономна Область" Біробіджан, що адміністративно належить до Хабаровського краю; ця територія простягається над рікою Амуром і межує з Китаїм. Але жиди не дуже то були раді заселювати Біробіджан, і тільки 10,000 жидів живе тепер там серед 200,000 душ населення. Біробіджан має понад 400,000 акрів одної землі. Совєтські статистики подають, що там є тільки 1,000 жидівських хліборобів, які працюють на „радгоспах".

Найбільш інтенсивна „переселенча кампанія" ведеться в Таджикістані, одній з п'яти ісламських республік у Туркестані (Центральній Азії), але починають також „переселенчу пропаґанду" в чотирьох інших ісламських республіках, а саме, в Казакстані, Узбекістані, Туркменістані і Кирґизії.

Як відомо, і совєтські і західні демографи передбачують великий зріст ісламського населення в наступних двох декадах, що загрожує майоризацією ісламського елементу на великому просторі Центральної Азії.

Американський кореспондент цитує оголошення з газети „Комуніст Таджикістана", що виходить в столиці Таджикістану Душанбе, яке запевнює „вільний переїзд" залізницею, „вільний перевіз" хатньої обстанови ваги 4,400 фунтів та державні позички на купно корови чи теляти тощо.

Крім того, уряд обіцює позичити від 600 до 800 рублів та звільнення від податків протягом восьми років, як теж готівку 200 рублів для голови родини і по 75 рублів для кожного члена родини; також уряд обіцяє безплатні помешкання на два роки, включно із „вільним опалом і електричним світлом".

Єдиною вимогою від майбутніх еміґрантів до Біробіджану є те, щоб у такій „переселенчій родині" було щонайменше двох працездатних членів родини у віці від 16 до 55 років (50 років для жінок), що є леґально визначеним „віком праці" совєтським правом.

Ці оголошення появилися в комуністичному органі, друкованому російською мовою, хоч майже всі росіяни в Таджикістані працюють по містах і ледве, чи вони є відповідними кандидатами на працю на ріллі.

В Таджикістані сільськими робітниками — рільниками, пастухами і вирощувачами бавовни — є таджики і узбеки, які належать до ісламського етнічного роду. Таких ісламців нараховується понад 40 мільйонів на всіх 265 мільйонів населення Совєтського Союзу. За виїмком азербайджанців, які живуть на Кавказі, всі інші ісламські народи живуть в Центральній Азії.

Не зважаючи на перенаселення в сільсько-господарських районах Центральної Азії, совєтський уряд має великі трудноші переконати туркестанців переселитися не тільки в інші республіки СССР, але навіть у міські райони їхньої власної країни.

Заходить питання: кого хочуть московські керівники переселювати з Туркестану на Далекий Схід: свою власну російську людність — панівну людність СССР, чи туркестанські маси?

З відомого досі досвіду з „національною" політикою Москви, немає найменшого сумніву, що в дусі тенденції „злиття націй" Кремль старається „розпорошувати" неросійські народи по різних закутинах своєї червоної імперії, щоб тим чином полегшити процеси русифікації і творення „нового совєтського" народу в стосовних національних республіках.

Іван Я. Хамуляк

Сиґнал на овиді українсько-польських взаємин

„Нам казали, що нашим сусідом на сході є Совєтський Союз, а ми почали бачити українців та білорусів — ствердив один із провідних членів „Солідарности" Чеслав Кіянка на доповіді, що її влаштував у Ню Йорку клюб Круглого Стола в неділю, 15-го травня. Це на вигляд — незамітне твердження, але, задумавшись хвилину над ним, не можна обійти його мовчанкою.

Чеслав Кіянка закінчив університетські студії в Польщі, був президентом „Солідарности" на перемиське воєвідство, був членом центрального комітету і брав участь у зборах в Ґданську, — одним словом він — один із провідних членів „Солідарности", тому його виступ і твердження мали окреме значіння. Він твердив, що сьогоднішні активісти „Солідарности" прийшли до переконання, що контакт і співпраця з українцями є найважливішим фактором у їхній боротьбі не лише під сучасну пору, але перш за все в майбутньому. Це, на їхню думку, є однією з передумов надійного майбутнього для польського й українського народів.

На запит автора цих рядків, чи таких, що так думають є багато серед членів „Солідарности", Ч. Кіянка без довгої застанови сказав, що так, що осіб із такими поглядами є велика кількість. У першу чергу так думають люди молодого покоління, яке не обтяжене прикрими чи трагічними споминами в житті обох народів в минулому.

Прикрі спомини мають українці, але їх мають теж і деякі поляки. Один із провідників „Солідарности" в Перемишлі виступив проти співпраці з українцями. В дальшому виявилося, що він на гробі своєї сестри, що її вбили українці, заприсяг, що ціле своє життя він буде боротися проти українців. Таких випадків напевно є не менше серед українців і Ч. Кіянка того свідомий. Але, з думкою про завтра, а не вчора, можна б ті емоційні історії затирати, забувати... І тут найважливіше, щоб знайшлися люди молодих поколінь, щоб пробували цей рів минулого закопувати, і над тим повинні працювати й українці і поляки.

„Молодші покоління не повинні застрягати в споминах про минуле, маємо спільних ворогів і не маємо спільних приятелів... рани часто зроблені чужими руками", ми мусимо їх гоїти і йти вперед, бо життя не стоїть на місці.

Одним із 13-ти постулятів „Солідарности" була вимога звороту українцям їхніх церков і цікаве, що голосування над тими точками було тайне і воно перейшло більшістю голосів.

Чеслав Кіянка, хоча розуміє по-українськи волів говорити по-польськи, бо — як сказав, — у своїй мові він може краще формулювати думки.

У запитах і дискусії можна було відчути, що багато із присутніх, коло 80 осіб, в більшості людей старшого покоління, хотіли б дещо сказати, згадати про трагічні події у житті обидвох народів. Були теж застереження, що багато кривд українцям завдавали не лише урядові кола, але теж шовіністичне польське населення, але не зважаючи на деякі емоційні виступи, в загальному відчувалося, що сказане прелеґентом знаходило зрозуміння і тіні минулого не заслонювали надійних перспектив прийдешніх днів.

Провід Круглого Стола зорганізував вдалу імпрезу що викликала надхнення поміж присутніми та надію на співпрацю між обома народами.

Якщо правдою є, що думки які висловив Ч. Кіянка й опісля їх підтвердив „видворений" із Польщі член проводу „Солідарности" М. Домінчак до великої міри репрезентують настрої активістів „Солідарности", то українці повинні це добре запам'ятати і поробити з цього належні висновки. Треба пробувати починати класти підвалини під будову нового періоду життя цих двох народів. Армія Крайова та Українська Повстанська Армія те вже почали.

Важко те стверджувати, але все таки дійсність є такою, якою вона завдяки тим чи іншим силам заіснувала. Теперішні кордони між нашими народами є більш менш визначені — і це в деякій мірі може усунути предковічні труднощі.

Якщо молодші покоління дійдуть до переконання, що лише спільна дія зможе забезпечити майбутнє обом народам, як рівнорядним партнерам, тоді варто б подумати про спільні дії і в краю і тут на еміґрації. Починаймо спільні акції від сьогодні.

„Солідарність" має своїх людей в Европі, Канаді і тут у ЗСА, отже є вже з ким говорити і починати діяти. „Солідарність" має великі симпатії серед патріотичного населення тут на поселеннях.

Над виступом Чеслава Кіянка і його друга Мірека Домінчака наша громада повинна уважно застановитися і пробувати дати йому належну оцінку.

Можливо, що їхній виступ нам сиґналізує певну зміну у взаємовідносинах поміж українцями і поляками, а над цим варто поміркувати. Зокрема це стосується українців молодшого покоління — їм сьогодні легше перейти той задавнений рубікон чим, колись, їхнім батькам.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС З—ПОЗА ЗАЛІЗНОЇ ЗАСЛОНИ

(Заповіджене, але не виголошене Слово паст. В. Боровського на Жалобній Академії для вшанування пам'яті жертв Великого голоду в Україні в роках 1932-33, що відбулася в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж., 15-го травня 1983 року)

Дорогі у Христі Брати і Сестри: ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Коли ми саме тепер зібралися на цьому місці для молитовного вшанування жертв Великого голоду в Україні, спричиненого свідомо нашим лютим ворогом в роках 1932-33 в Україні, я вже не багато міг би додати чогось у цьому моєму скромному Слові до того, що вже так влучно висловили шановні попередні бесідники. Я навіть і не думаю тут сам від себе промовляти. Я хочу, щоб ми тут почули також і про те, що думають про той голод наші визначні мужі, які й сьогодні жертвенно борються за людські права для свого народу там, в Україні, та перебувають по кацетах, засланнях, тюрмах і „психушках" у т. зв. Совєтському Союзі. Ми їх усіх надмірно шануємо, подивляємо та молимось за них. На щастя і там, за Залізною заслоною, Бог дивно збуджує когорти національно свідомих патріотів і борців, які своєю відважною, мудрою і духовою поставою супроти ворога України багато разів перевищують нас, що перебуваємо тут на волі в достатках вільного світу.

Одним з таких борців є Божим провидінням покликаний на провідне місце в цих змаганнях, сучасний український національний пророк і духовний вождь Армії Українського Резистансу там — визначний український письменник, поет, філософ, а рівночасно і сучасний апостол Ісуса Христа — Олесь Бердник. Він є однодумцем другого визначного нашого поета і письменника — Миколи Руденка, який недавно про себе писав:

„Я не казку розказую,
Я, що народжений вдруге,-
Вже від Батька небесного-
Бачився з Сином
Людським.
Він мене обіймав
Як духовного брата..."

Подібне ствердження висловив недавно і Олесь Бердник і про себе самого. Вони обоє стоять там тепер на виразних християнських позиціях і то в країні войовничого атеїзму!

Про повищий голод в Україні в своєму „Заповіті Христа" О. Бердник висловився так: „Коли мені було шість років, страшний голод почав нищити Україну. Знаю про ту жахливу подію не з переказів, не зі сторінок газет чи книг. Сам був свідком і учасником всенародного лихоліття. Мертв'яки валялися по дорозі, на городах, в хатах. Інколи з'являлася підвода, байдужі люди складали покійників штабелями на віз, одвозили до цвинтаря. Там підводу перевертали, трупи гуркотіли в спільну яму, здичавілі собаки накидалися на здобич, люто скалячи зуби. Я вже ледве тягав ноги. Ми з матір'ю відвідали якусь родину. В хаті — нікого. Пустка. На печі — мертва жінка. Мати заголосила, когось кликала, щось робила".

У вже зрілому віці О. Бердник писав у своєму зверненні до Росії п. з. „Терновий вінець України": „Хто зміряє океан муки, в якому пливе Україна? Хто опише страждання мільйонів померлих від штучного голоду в 1933-му році? Хто зможе розповісти про ридання тих, хто був безневинно розстріляний у тридцятих роках? Хто обніме духовим оком незмірний світ приниження, безправности, пониження, ув'язнень, безвісних смертей, голодувань, втрати ідеалів, — той світ, який став історичним фантомом (маривом) України, її прокляттям, її невпинною дійсністю?! Тисячі вбитих поетів, мистців, мислителів... Ще тисячі й тисячі втомлених, підкуплених, застрашених!

У той час, коли всі народи землі прагнуть до волі і знаходять шляхи до неї, ти, Росіє, накинула аркан на шию України і безжально душиш її, щоб вибити з неї пам'ять про славне минуле, про всесвітнє її покликання. Всі кращі сини українського духа знову в неволі, на засланні, під невсипущим оком жандармів!"

По цій характеристиці сучасного стану України Бердник ставить оцю вимогу поневолювачам України: „Лише повна воля для скованих, Росіє, народів звільнить тебе. Лише Епоха Духовних Республік, Святих Народів, вільних від політико-економічних кайданів чужих ідеологій відкриє для нас життя повної самостійности і обопільної дружби. Україна не бажає більше тягнути чужу колісницю до термоядерної прірви, до повної творчої деґрадації (пониження)!".

По повищих ствердженнях О. Бердник пише про те, в чому він бачить рятунок для нашого народу та для всього людства. Про це він в „Заповіті Христа" пише, чим для нього став Ісус Христос"

„Царство Бога — небесне, а не земне. Отже внутрі нас — — Небо і Сам Бог! Отут і є суть Заповіту Христа: люди — носії Царства Божого, отже — вони сини Божі, отже — вони законні спадкоємці Зоряної і Духовної Безмірности. Отримавши буття і суть свою від Божественного Джерела, вони могли б у розкритті своєї необмеженої свободи доростати до Повноти Батька, творячи еволюції, світи, самопізнаючи свою суть, свою глибину, свою невичерпність.

Я збагнув нерушимо, що тільки через Христа здійсниться всеоб'єднання людства і всієї сфери життя, і не лише людства на Землі, а всіх Сфер Космічного Розуму... В чому Христів Заповіт? Якщо Він став Людиною, пройшов по Землі, щось сказав людям, то це **ЩОСЬ** має бути дуже, дуже важливе, найважливіше за все... Так воно і є!"

„Не в небі Учитель, не за горами, не за морями, не в сферах потойбічних! Ось тут, поруч з тобою, дзвенить Його духовний меч, перед твоїми духовними очима спалахують зірниці Нового Дня Христа, в якому щезнуть війни і смерть, страждання і мука. Найкращі плоди Божого Саду чекають нас, якщо ми сміливо і впевнено приготуємо для себе те вбрання Духу, що не тліє у вічності... Де це станеться? Коли? Тут. На землі? Вже тепер. Сьогодні".

„Чуєш — Любов Христа стукає в твоє серце! Відкрий його, вдихни зоряного вітру Вічности! Прислухайся — поруч чути Подих Учителя — тому перемога твоя забезпечена! І буде

(Закінчення на стор. 3)

Петро Голубенко

„ВІТЧИЗНА"

Репортаж з моєї „подорожі"

1

Мені пощастилі побути (в уяві) на урочистому відзначенні 50-ліття журналу „Вітчизна" у Києві. Те, що я там побачив і почув, буде цікавим і для моїх читачів. Належу до тих українців, які перебувають за кордоном, але живуть і тут Україною. Це не тільки спогади і туга за батьківщиною. Це також ненаситна жадоба бути в контакті з вітчизною: все бачити, все знати і переживати все, що діється там, на Україні. Тому я ловлю кожну вістку з подорожей тих, які можуть її відвідувати. Але звіти тих, які подорожують, мене глибоко розчаровують. Крім деяких побутових дрібниць, нічого в звітах нового. Наші земляки в тамтешніх обставинах не дуже розкривають свою душу.

Більше знань і кращу уяву про все, що там діється, дають матеріяли „Самвидаву" і судові процеси над тими, яких ми звемо дисидентами, інакодумцями або учасниками правозахисного руху. Недавно вийшла ціла книга під назвою: „Національні проблеми останньої імперії". („Національне питання в СССР очима радянських дисидентів"). Автор — Ізраїль Кляйнер. Видала цю книгу Перша Друкарня у Франції, Париж, 1978 р. стор. 406.

Але мене цікавить не тільки те, що думає, як живе і як сприймає сучасну дійсність в Україні наш народ. Не досить мені і того, що говорять про неї вільнодумці й активісти сучасного руху опору з числа українських патріотів. Мене цікавить також, що думає, як сприймає і як ставиться до сучасної національної політики КПСС та частина української інтеліґенції, яка під керівництвом цієї партії формує громадську думку і виконує функції провідної верстви на Україні. На еміґрації деякі наші революціонери легко списують цих людей з нашого рахунку як „коляборантів" пануючого на Україні московсько-большевицького окупаційного режиму і як зрадників свого народу. Але справа з цими „зрадниками" не така проста. Досить згадати, що визначні діячі сучасного руху опору в Україні займали видатні й відповідальні позиції в державно-політичній структурі Української ССР. Слід сподіватися, що й тепер не всі ці „коляборанти" є „мертвими душами" і звичайними вислужниками і серед них будуть виявлятися вільнодумці. Там теж є вірні сини українського народу і українські патріоти, які є резервуаром української революції. З ними треба нам також не поривати зв'язку, а вести розмову.

І ось мені трапилась ця нагода — побути на урочистому відзначенні п'ятидесятиліття „Вітчизни", нав'язати контакти із тими, які творять літературне обличчя „нашої республіки", викликати їх на розмову.

„Вітчизна" — літературно-художній та громадсько-політичний місячник Спілки письменників України; перше число цього літературного органу вийшло 1-го січня 1933 року під назвою „Радянська література" у Харкові — тодішній столиці УССР. З 1934 року видається у Києві. Під час т. зв. „Великої вітчизняної" війни назву „Радянська література" було замінено назвою „Українська література", очевидно для замазування старих гріхів партії проти української літератури і для піднесення і мобілізації українського патріотизму на боротьбу з німецькими загарбниками.

Після перемоги над німцями український патріотизм став уже непотрібним і навіть шкідливим — його знову названо „українським буржуазним націоналізмом". І тому назву „Українська література" було знято з цього органу як таку, що не відповідає „генеральній лінії". 1946 року під час так званої „ждановщини" для органу було дано назву „Вітчизна". Ось так уже з перемін назви цього літературного органу Спілки письменників України бачимо хитання „генеральної лінії партії" у відношенні до України. До цього слід додати, що назва „Вітчизна" зовсім не означає Україну, як би належало органові Спілки письменників України. „Вітчизна" — це увесь СССР; це те, що тепер називається новою історичною спільнотою — совєтським народом. Слово Україна чи навіть „наша республіка" старанно оминається, щоб не погрішити проти „генеральної лінії".

Рік 1933-ий, коли вийшло перше число „Радянської Літератури" („Вітчизни"), ми відзначаєм за кордоном як рік Великого голоду на Україні. Згадували цей рік і наші співвітчизнянники в Україні, святкуючи п'ятидесятиріччя народження цього журналу. Як же вони його згадували? Може згадали, що цього ж таки 1933 року, коли народився журнал, влітку покінчив своє життя самогубством Микола Хвильовий, який був основоположником „української радянської літератури", як її прийнято тоді називати. Чи не було це самогубство М. Хвильового символом самогубства української літератури в умовах, які створилися в нашій вітчизні в початках тридцятих років? Самогубство було не тільки фізичне, а й духовне, що бачимо з долі співця української національної революції — автора „Сонячних клярнетів" Павла Тичини. А тих, хто не кінчав так або інакше самогубством, кінчали в підвалах відповідні „органи". Чи про них згадали? Чи зроблено підрахунок наших втрат з „розстріляного відродження"?

Серед засновників журналу на святі були згадані Іван Кулик (перший редактор), Іван Микитенко (заступник, а потім редактор), Павло Тичина, який у 1933 році став „незмінним членом редколеґії до останніх днів життя". Яка їх доля — всім відомо. Микитенко теж застрілився, не чекаючи поки його візьмуть на розстріл. А про Івана Кулика сказано, що це був дуже заслужений український комуніст, член Комуністичної партії з 1914 року, але доля його у батьківщині „будованого соціялізму" склалася трагічно: його, як і сотні інших українських письменників і тисячі діячів української культури було знищено. Але про це не сказано ні слова; тепер уже не говориться, що він, як і багато інших, став жертвою „культу особи Сталіна". Знайдено іншу формулу для закриття кривавого терору і убивства культуротворців на Україні у тридцятих роках; про молодого українського поета Олексу Влизька сказано, що він „пішов із життя 26-річним юнаком". Як це він „пішов із життя" і чому, хто у цьому винен, — треба самим догадуватись, бо сказати прямо — язик не повертається, та й небезпечно. Бо співвинуватцями загибелі багатьох українських письменників були деякі їх критики, які під керівництвом комуністичної партії боролись з українським націоналізмом.

(Продовження буде)

Український голос...

(Продовження зі стор. 2)

так! І загоряться нові зорі в небі. І тисячі стін розвалять ся. І тисячі-тисяч мертвих оживуть! І далеке й близьке стане воєдино. І замість старих храмів суєти і страху — засяє Храм Безмірности зі свічками зірок і збратаних сфер Єдиного Життя. І востаннє те, що тепер нам незриме і забуте. І навіки пропаде туга, сум і смерть! І кожна билина, кожна тварина, кожна істота буде воєдино з Людиною, а Людина — воєдино з Богом! І так буде! Це — Заповіт Христа!"

Отже, як помічаємо, для О. Бердника Ісус є живий і діючий і сьогодні. Він для нього є живою дійсністю. Про своє відношення до Бога і Ісуса Христа О. Бердник пише: „Для мене образ (постать) Христа завжди був не богословською абстракцією, не ідеєю для суперечки або сумнівів, а Живим Полум'ям, з якого брало силу і полум'я моєї душі. Навпаки, чим більше я знайомився з потоком різних ідей, зв'язаних з постаттю Христа, — негативних чи ортодоксальних, — тим більше я відчував Його космічну (світову) реальність, Його життєвість".

О. Бердник особливо розстрясає глибину духово-політичних і соціяльно-національних проблем сучасного світу в своїй повісті „Зоряний Корсар". Там він приходить до висновку, що в сучасному державно-політичному житті — змагаються дві політичні системи у світі. Перша з них комуністична зі своїм поділом людей на кляси. Вона намагається здобути для себе світ і панувати в ньому насиллям і ненавистю, що доводить світ до повного здичавіння і морального упадку. Цій темній силі він протиставить духа християнської любови, яка є позитивною і конструктивною силою, яка провадить людство і народи до морального удосконалення і добра і цим веде людство до Царства Божого, а тим і до правдивої свободи і пошанування людської гідности.

О. Бердник мав кілька видінь, у яких він зустрічався зі Самим Христом і розмовляв з Ним. Христос йому в своїй символічній мові показував, в якому здичавінні та упадку перебуває сучасне людство. Він звертав його увагу на те, що треба з цим рішуче боротись. Бердник, будучи свідомий того, що це пов'язане з великими небезпеками та труднощами, не міг так легко на це погодитися. Та все ж таки він нарешті сказав Христові, що він є готовий йти до цих змагань, але під умовою, що Христос буде з ним у цій боротьбі. Христос йому це обіцяв.

Про наслідки цієї Христової обіцянки він пише: „Були в'язниці. Були смертельні ситуації. Були втечі, каторжні темниці, подих смерти. Але завжди, при будь-яких станах, я відчував присутність Учителя".

Оце і є те, чого і ми потребуємо в нашому житті та в наших змаганнях з темними силами цього світу, а власне, щоб Христос міг бути з нами, а щоб ми були з Ним! Тільки це доведе нас до перемоги добра над злом. І як Бердник, ми маємо також працювати над тим, щоб з Божою допомогою наш нарід і всі народи могли стати вільними і жити в правдивому братерстві, як діти одного Бога, їхнього Творця, Який кличе всіх до Свого Царства.

З прикладу О. Бердника, М. Руденка й інших наших борців в Україні, ми бачимо, що Сам Бог дивно працює в Совєтах між нашим народом, працюючи в їхніх серцях. Це свідчить про те, що там ми маємо певні кадри українських патріотів, які своїм числом напевно переходять усяку нашу уяву. Дай Боже, щоб ми були варті і гідні постави, мудрости та акції тих наших братів і сестер.

Д-р Олекса Цибрівський — „Громадянин Року"

Д-р О. Цибрівський

Американська Асоціяція Правників у Мілвокі, відзначаючи „День закону", звичайно іменує одного з громадян „Громадянином Року" (Citizen of the Year).

Щоб одержати таке відзначення кандидат мусить мати не тільки особливі осяги у своїй професійній праці, але також бути активним у житті громади.

На пропозицію Міжнародного Інституту в Мілвокі Американська Асоціяція Правників надала почесть „Горожанина 1983 Року" д-рові Олексі Цибрівському. Ця особлива подія не тільки для американців, але зокрема для української громади в Мілвокі відбулася 29-го квітня у судовій палаті. Сесією проводив Роберт В. Воррен, суддя східної округи у Висконсин.

Адвокат Даніел Дж. Кук представив д-ра Цибрівського, а дружина адвоката Йосифа Н. Місані вручила д-рові Цибрівському відзначення „Громадянина 1983 року". Приймаючи цю нагороду, д-р Цибрівський подякував не тільки за це особливе відзначення, але також і за те, що він мав змогу продовжувати свою наукову працю в ЗСА.

Д-р Цибрівський походить з Підсоснова Бібрецького повіту. В 1940 році він закінчив студії математики в університеті у Львові, а в 1945 році одержав в університеті у Відні ступінь доктора фізики. Одружився він з Мирославою Бачинською, магістром фармації.

Після приїзду до ЗСА в 1949 році мгр Цибрівська, за словами д-ра Цибрівського, пожертвувала свою професією, щоб виховувати дітей—Романа, Анну, Христину і Зенона, та щоб допомагати докторові розвинути його наукову працю.

Професійну кар'єру в ЗСА д-р О. Цибрівський почав в 1950 році в хемічній компанії Аргер у Люізвіллі, Кентакі, як головний хемік. Уже в 1951 році д-р Цибрівський перебирає пост голови секції дослідів і одночасно як директор кермує проектом технології алюмінію в компанії металлів Рейнолд у Люізвіллі і Річмонді, Вірджінія. В цій компанії він провадив також досліди над хворобою рака і курениям. Саме проведення дослідів в різних ділянках у згаданій компанії дало можливість д-рові Цибрівському опрацювати і опатентувати 10 винаходів.

Дальші два роки (1960—1962) д-р Цибрівський працював у Дженерал Електрік як науковий дослідник у ділянці термоелектрики. В 1962 році він переїхав до Мілвокі, Висконсин і почав працю у корпорації Елліс Чалмерс. Як і в попередніх компаніях, так і тут дуже скоро оцінили знання д-ра Цибрівського. Від 1971 року д-р Цибрівський провадить і є відповідальний за досліди над переміною вугілля в газ.

Базуючись на успішних і в 1976 році опатентованих методах д-ра Цибрівського перемінювати вугілля в газ Елліс Чалмерс, стейт Іллінойс і двадцять інших компаній вирішили приступити до комерційного використовування цієї методи. Фабрика могтиме денно перетворювати 600 тонн вугілля в газ, давати 409.000 кубічних футів природного газу на годину. Це чи не найважливіше осягнення д-ра Цибрівського, якщо успішно використане, матиме, напевно, велике значення у розв'язці такої пекучої проблеми постачання енергії.

Д-р Цибрівський—член чисельних наукових товариств: Реєстровані Професійні Інженери стейту Вісконсин, Американське Товариство фізиків; Клюб фізиків Мілвокі; Американське товариство металів; Українське Товариство Інженерів; Наукове Товариство ім. Т.Шевченка.

Здавалося б, що поза науковою працею приготуванням чисельних наукових публікацій д-р Цибрівський не міг мати хвилини вільного часу на інші заняття. Однак, подібно, як і на рідних землях, пізніше в Західній Европі й потім в ЗСА д-р Цибрівський знаходив час, щоб працювати і для української громади.

У Мілвокі родина Цибрівських добре відома українській громаді. Мгр Цибрівська активна в Союзі Українок, а д-р Цибрівський очолює Українську Кредитівку від 1969 року. В 1971— 76 роках був головою Відділу УККА. Активно брав участь в організуванні викладів української мови і літератури в університеті в Мілвокі. Старання ці увінчалися успіхом, і виклади почалися в 1976 році. Тепер д-р Цибрівський очолив управу парафії св. Михаїла в Мілвокі.

Приймаючи іменування на „Громадянина Року", д-р Цибрівський дуже влучно зхарактеризував своє життя, працю і успіхи: „Моє життя в ЗСА було добре. Крім родинного щастя я мав змогу працювати в ділянці, яку люблю, і у вісліді осягнув добрі успіхи. Однак, чи не найкращою нагородою в ЗСА для мене є свобода і можливість влаштовувати життя так, як я собі бажав".

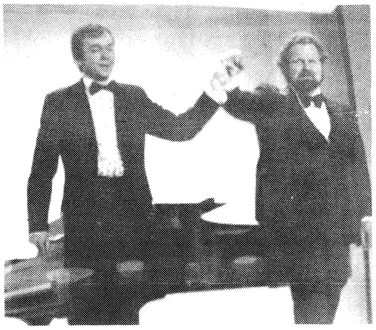
Р. Дражньовський

Ще про 30-річчя Українського Музичного Інституту

Філядельфії, Па. — Ювілейний концерт у 30-річчя Українського Музичного Інституту, що відбувся у престижевій залі Філядельфії „Порт оф Гісторі" музею; викликав широкий відгук в українській пресі та серед добірної публіки, що взяла в ньому участь. Концерт присвячений пам'яті основоположника УМІ сл. п. Романа Савицького, мав у своїй програмі крім слова про сл. п. Р.Савицького виголошеного сином покійного Р.Савицьким, мол., виступ двох чи не найкращих зараз українських музичних сил в ЗСА, піяністки Лідії Артимів і баса Павла Плішки, якому як звичайно акомпаніював на фортепіяні не менше відомий Тома Гриньків.

Солісти, що виступали на концерті, мають широку славу в американському мистецькому світі: Лідія Артимів виступає як солістка з чільними світовими оркестрами, одержала найвищі нагороди на музичних конкурсах та дістає постійно якнайкращі критики в пресі. Павло Плішка соліст Метрополітальної Опери в Ню Йорку, опери ЛяСкаля, Віденської державної опери, Паризької та інших в останніх роках щораз частіше виступає також на українських імпрезах, поширивши свій репертуар українськими вокальними творами. З таким саме репертуаром він виступив на 30-річчі УМІ, що викликало справжнє захоплення публіки.

Участь тих двох славних артистів у ювілейному концерті піднесло престиж нашої єдиної музичної школи, що діє на терені ЗСА тепер під головуванням проф. Наталії Котович, яка й була промотором цієї вдалої імпрези, що стояла на вийнятково високому мистецькому рівні.

Павло Плішка (справа) і Тома Гриньків.

Наталія Котович (зліва) дякує виконавцям програми.

Успішна виставка писанок в Лос Анджелесі

Під час виставки (зліва): В. Білинська, З. Вжесневська, З. Домбчевська і Д. Чайковська

Від кількох років відбуваються заходами Дарії Чайковської в Українському Культурному Осередку в Лос Анджелесі виставки народного мистецтва, а особливо українських писанок. Цього року виставка відбулася при кінці березня і на ній показано понад 300 писанок, розміщених ефективно. Рівночасно відбувся продаж великоднього печива, що його зготували членкині 55-го Відділу Союзу Українок.

На столах, накритих вишиваними скатерками, були виставлені паски, бабки і різнорідні писанки, як також традиційний кошик. За столами молоденькі красуні у вишиваних блюзочках демонстрували писання писанок. Захоплені відвідувачі діставали інформації про наші традиції. Крім того, висвітлено фільм Славка Новицького „Писанка", в якому показаний цілий процес писання писанок.

На виставку загостило понад 400 гостей, в більшості американців, і з того приводу появився ряд статтей у місцевій американській пресі, в яких подано інформації про українську народну традицію писання писанок, переведено інтерв'ю з Дарією Чайковською і Зенею Вжесневською та поміщено ряд прегарних знимок наших писанок. Д. Чайковська не тільки любителька, але й знавець мистецтва та вже від кількох років, влаштовуючи такі вистави, ширить добре українське ім'я серед чужинців.

Я. Г.

З ПОЛЬСЬКОЇ СТОЛИЦІ Варшави повідомили, що головний командант поліції міста Ґданська знову викликав Леха Валенсу на переслухання в п'ятницю минулого тижня. Валенса мав прийти на головну станицю поліції після праці. За останніх кілька тижнів Валенсу дуже часто викликали на переслухання.

КОМПАНІЯ ЕМТРАК ЗАПОВІЛА ЧЕРГОВІ підвишки на переїзди поїздами на приблизно три відстоки вже від 1-го червня ц. р. Речники компанії заповіли, що підвишка цін не охоплюватиме тих осіб, які користаються поїздами кожного дня і купують квитки завчасу, а тільки тих, які доривочно їздять поїздами і то на дальшу віддаль. Департамент транспортації у Вашінгтоні незадоволений таким рішенням компанії Емтрак, особливо тепер, коли розпочинається літній сезон і пожвавлення подорожування.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редаґує Омелян Твардовський

УСВТ „Ч.СІЧ" — ВІРМЕНСЬКИЙ С.К. 2:0

15-го травня ц.р. „Ч. Січ" відбула свої чергові першенські змагання за чемпіонат „Мейджор Дивізії" Шейфер Ліґи Ню Джерзі на виїзді в місті Леонія, в яких здобула шосту за порядком перемогу, цим разом „сухим" вислідом 2:0. Треба відмітити, що до тієї зустрічі провід вірменського клюбу солідно готувався і напередодні ще зареєстрував декілька нових професійних змагунів. Одначе, як показали змагання, ці заходи не принесли господарям великої потіхи. Ще в першій половині дружина вірменів дорівнювала гостям швидкістю, завзяттям і технічними заграннями, завдяки чому господарі тримали вислід 0:0. Після перерви „Січовики"в більшості надавали тон в грі, що проходила на половині вірменів. У 70-ій хвилині в одному із чергових рейді з мячем в підворітті господарів оборонець підкосив Андрія Бакуна і цим заслужив на вільний стріл, з якого пошкодований Андрій сильним ударом поруч „стінки" змагунів вірменів успішно вмістив м'яч у правий кут воріт суперників. Після того вірмени застосували гостру гру, якою заслужили аж чотири жовті і одну червону картку судді. В 81-ій хвилині Сабрій з гарної акції Хмілевського-Торія встановив вислід зустрічі 2:0.

Після тієї перемоги „Ч. Січ" займає третє місце з 15-ма точками за 14-ть змагань, після „Роми" 24 точки з 15-ти ігор і „Вісли" 15 точок з 11-ти змагань. До закінчення сезону „Ч. Січ" залишилося ще чотири змагання, вислідн яких остаточно вирішать про кінцеву позицію нашої дружини в цій дивізії. Склад „Ч. Січі" в звітових змаганнях: Хамуляк, Ю. Бакун, Букачевський, Матіяш, Торій, А. Бакун, Хмілевській, Сабрій, Павлюс, Ромійо, Науменко, Д. Бакун, Берман. Провідник Вол. Бакун.

(от)

УСО „ТРИЗУБ" - „ЕРЦҐЕБІРҐЕ" С.К. 1:0

Цю важливу перемогу здобула перша дружина „Тризуба" 15-го травня ц.р. напередодні півфіналу східніх ЗСА за чашу Девара. Звітова зустріч пройшла безбарвно, обидві дружини грали в більшості дефензивно і тому вислід 0:0 залишався аж до кінцевих хвилин, коли врешті, оборонець німців заробив карний стріл, з якого Лесів стрілив єдиний, але переможній ґоль 1:0. Завдяки цій перемозі „Тризуб" далі займає 2-ге місце в показнику табелі ігор, і якщо виграє останні два ліґові змагання — здобуде звання чемпіона своєї дивізії. Склад „Тризуба": Когут, Козак, МекАлістер, Лесів, Санторе, Ґамбаро, Саліван, Кульчицький, Кемті, Ґамбіно. Провідник С. Юрчак.

Я.К.

СПОРТОВА ШКОЛА УСВТ „Ч.СІЧ" ПРИЙМАЄ НА ВИШКІЛ ДРУЖИНИ ЮНАЦТВА

Управа Спортової Школи УСВТ „Ч. Січ" повідомляє усі українські спортові осередки, що на цьогорічний вишкіл копаного м'яча, який переводитимуть такі найвизначніші наші тренери як Ігор Чупенко і Михайло Рибак, поодинокі спортові товариства й клюби можуть висилати цілі дружини. Це добра нагода підготовити дружини до нового сезону. Разом з дружиною може приїхати провідник або тренер, який матиме вільний побут і зможе перейти заавансований вишкіл тренера. Цьогорічна Спортова Школа „Ч. Січі" відбудеться на протязі чотирьох тижнів від 24-го липня до 20-го серпня на оселі „Верховина" в Ґлен Спей, Н. Й. За докладнішими інформаціями можна звертатися до Ukrainian Sports School, 680 Sanford Ave, Newark, N.J. 07106.

(от)

Вісті з України

Чашу европейських чемпіонів в ручному м'ячі тримає капітан київської дружини Лариса Карло.

Капітан української дружини з Донецька тримає чашу СССР в копаному м'ячі.

УКРАЇНСЬКИЙ КЛЮБ „ШАХТАР" З ДОНЕЦЬКА ЗДОБУВ ЧАШУ СССР

У неділю, 8-го травня ц.р., на центральному стадіоні в столиці СССР Москві відбулися фінальні змагання за чашу Совєтського Союзу, в яких змагалися дві українські дружини — „Шахтар" із Донецька і „Металіст" із Харкова. Як і можна було сподіватися, перемогу хоч і скромну, бо тільки 1:0, здобули більш досвідчені донечани, які в своїй історії кількакратно володіли тією чашею. Цим змаганням приглядалося тільки 30,000 глядачів в тому числі багато тисяч українців, які приїхали зі своїми клюбами, як також ті, що постійно проживають в цьому місті. Московські спортові політруки завели шовіністичне правило, згідно з яким фінал за цю чашу мусить відбуватися в Москві. Цим вони не тільки позбавили любителів обидвох українських дружин побувати на фінальних змаганнях, але й спричинили не малі кошти для обидвох дружин і тих любителів, які все таки хотіли бути на цьому фіналі. Чому ці змагання не могли відбутися на київському стадіоні? Склад дружини „Шахтаря": Єлінскас, Варнавський, Сопко, Симонів, Пархоменко, Рудаков, Ященко, Петров, Соколовський, Морозов, Акименко, Юрченко, Грачов. Переможного ґоля для Донецька здобув Ященко.

УКРАЇНСЬКІ ДРУЖИНИ ЗДОБУЛИ ЧАШІ ЕВРОПИ В РУЧНОМУ М'ЯЧІ

Вдев'яте в своїй історії здобула чашу европейських чемпіонів жіноча дружина з Києва „Спартак". В повторних фінальних змаганнях українки перемогли сербський клюб з Беоґраду, Юґославія „Раднічкі" вислідом 25:17. Склад української дружини: Н. Митрюк, Л. Коломієць, О. Зубарєва, Т. Горб, В. Зубко, Л. Карло, Л. Одинокова, М. Базанова, Н. Франко, Л. Заболотна, І. Пальчик, О. Дідусенко, Тренер Ігор Турчин.

У повторних змаганнях фіналу за чашу Міжнародної Федерації ручного м'яча Европи з шведським клюбом „Карлскруна" перемогла українська дружина студентів запорізького індустріяльного інституту вислідом 23:16. Таким чином, ця дружина була третьою після відбиванкової з Одеси і ручного м'яча з Києва, що здобула чемпіонат і чашу Европи. Тренер тієї дружини — С. Полонський, найкращі змагуни — Сергій Кушнірюк, Леонід Бернштайн і Олександер Дяків. В дорозі до фіналу українці елімінували такі клюби: „Гімлєй Гафеляґ" з Ісляндії, „Бляв Віт" з Голляндії і „Баньяш" з Мадярщини.

(от)

ПОВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОГО ПРЕДСІДНИКА УНС

Виконуючи свою статутову повинність повідомляю, що встановлене статутом річне засідання Головного Уряду Українського Народного Союзу відбудеться на Союзівці, оселі УНС, при Фордмор Ровд у Керґонксоні, Н. Й., в тижні від 6-го червня 1983 року.

Наради почнуться в понеділок, 6-го червня 1983 року, в год. 10-ій рано і відбуватимуться протягом тижня аж до вичерпання всіх справ на їхньому звичайному порядку.

Усі члени Головного Уряду УНС статутово зобов'язані до участи в цих нарадах.

Іван О. Флис, головний предсідник

Джерзі Сити, Н.Дж., 6-го травня 1983 року.

Р. Конотопський...

(Закінчення зі стор. 1)

ван звітував коротко про свою працю, згадавши зокрема про його активну участь, як делеґата у 30-ій Конвенції УНСоюзу та про пропаґування доброго імені УНСоюзу на його радіопрограмах. Касир М. Гаравус здала звіт про фінанси Округи, каса якої на день Зборів виказувала сальдо 356.49 дол. Закінчила звітування М. Гнатик, яка в імені Контрольної комісії запропонувала уділити уступаючій Управі абсолюторію.

Після вибору нової Управи виголосив головний секретар В. Сохан доповідь про багатогранну діяльність УНСоюзу і про стан його діловодства в ділянках організаційній, фінансовій та видавничій, як теж про відпочинкову оселю УНСоюзу Союзівку, Українську Будівлю, в якому приміщена Головна Канцелярія та житловий будинок Полус Гук Товерс, спонзором якого є УНСоюз.

Він зокрема подякував Управі та представникам Відділів за дуже успішний звітовий рік і склав їм усім ґратуляції за організаційні досягнення від Головного Екзекутивного Комітету.

Старший обласний організатор В.Оріховський у своєму слові зосередився більше на організаційній праці Округи, висловившись з признанням про її здобутки та подав цілий ряд порад для плянування і переведення організаційної кампанії.

Після доповідей розвинулася дискусія, в якій підкреслено потребу притягнути до союзової діяльности молодь. На поставлені запити, в тому про пляни і переговори злуки УНС та УБС, подав вичерпні відповіді головний секретар В.Сохан.

Реферуючи справи пляну праці Округи на 1983 рік, голова Р.Конотопський звернув особливу увагу на членську кампанію та на річниці „Свободи", „Українського Тижневика" і „Веселки", які припадають у цьому році. Обговорювання пляну праці закінчив він закликом до праці, щоб спільними силами розбудувати УНСоюз і так належно відзначити згадані річниці.

Ствердивши вичерпання запланованого порядку нарад, Р.Конотопський закрив ці успішні Збори. Після цього ще довго велись дружні розмови на союзові та громадські теми при смачній перекусці, що її приготовили членкині Управи.

НЕ РОМАН, А ДАНИЛО СЛОБОДЯН

У вістці, поміщеній у щоденнику „Свобода" ч. 96, з вівтірка, 24-го травня, під назвою „Американська газета пише про Великий Голод", трапилася помилка в імені заслуженого громадського і союзового діяча Данила Слободяна, який причинився до поширення правди про Український голокост 1932-33 років на сторінках американської газети „Тайм Гералд Рекорд" в числі з 15-го травня. Данила Слободяна помилково названо у згаданій вістці Романом. Насправді св. п. Роман Слободян, батько Данила, заслужений довголітній головний касир Українського Народнього Союзу, помер рік тому, 20-го травня. — **Ред.**

Вступайте в члени УНСоюзу!